"بسم الله الرحمن الرحیم"

موضوع کنفرانس: **جمع بین صلاتین**

ارائه دهنده: بانو فرشته زمینیم

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۲/۰۵

https://t.me/Avardgahe_Andisheha

آوردگاه اندیشه ها

بسم الله الرحمن الرحیم

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّکِینَ بِوِلَایَةِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ الْأَئِمَّةِ المعصومین عَلَیْهِمُ السَّلاَمُ

عرض سلام و ادب،احترام خدمت اعضای گرامی مجموعه مذهبی آوردگاه اندیشه ها و با آرزوی قبولی طاعات و عبادات شما بزرگواران

در این کنفرانس قصد داریم مسئله جمع بین دو نماز ظهر و عصر و مغرب و عشا را بررسی کنیم

متاسفانه عده ای از مخالفین مذهب بر حق تشیع؛شیعیان را به مخالفت با دین متهم میکنند آن هم به این بهانه که جمع بین دو نماز را بدون داشتن عذر(مانند مریضی و باران و...) جایز میدانیم.

در این کنفرانس ما جمع و تفریق بین این نماز ها را بررسی خواهیم کرد و به مدد از اهل بیت این اتهام را از شیعه بر میداریم

در ابتدا ببینیم که چرا برخی مخالفین جمع صلاتین را حرام میدانند.اغلب این ها به خاطر تاویلاتی است که در اواخر کنفرانس به آن ها اشاره خواهد شد و همه باطل میشوند.

و شاید هم دلیل اصلی این باشد که جمع صلاتین بدون داشتن عذر بر خلاف سنت عمر است‼️ (جلو تر اشاره خواهد شد)

اما ابتدا و جهت شروع کنفرانس،روایتی ضعیف را در مورد حرمت جمع بین صلاتین می آوریم و بررسی میکنیم

1475 - حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عِيسَى بْنِ أَبِي حَيَّةَ , وَأَحْمَدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ الْجُنَيْدِ , قَالَا : نا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ , ثنا مُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ , عَنْ أَبِيهِ , عَنْ حَنَشٍ , عَنْ عِكْرِمَةَ , عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ , عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : «مَنْ جَمَعَ بَيْنَ صَلَاتَيْنِ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ فَقَدْ أَتَى بَابًا مِنْ أَبْوَابِ الْكَبَائِرِ»

کسی که بدون عذر بین دو نماز جمع کند(آنها را باهم بخواند)قطعا دری از درهای گناهان کبیره را آورده(گشوده) است.

نام کتاب : سنن الدارقطني نويسنده : الدارقطني جلد : ۲ صفحه : ۲۴۷

در سند این روایت شخصی به نام حنش به چشم میخورد.نظر علمای اهل سنت در مورد این شخص را با هم مرور میکنیم.

از همین کتابی که روایت در آن آمده شروع میکنیم.دارقطنی پس از نقل روایت این گونه مینویسد:

حَنَشٌ هَذَا أَبُو عَلِيٍّ الرَّحَبِيُّ مَتْرُوكٌ

حنش همان ابو علی رحبی است که متروک است!

نام کتاب : سنن الدارقطني نویسنده : الدارقطني جلد : ۲ صفحه : ۲۴۷

https://lib.efatwa.ir/42161/2/247

بیهقی نیز در مورد این روایت و این راوی این چنین مینویسد:

تَفَرَّدَ بِهِ حُسَيْنُ بْنُ قَيْسٍ أَبُو عَلِيٍّ الرَّحَبِيُّ الْمَعْرُوفُ بِحَنَشٍ وَهُوَ ضَعِيفٌ عِنْدَ أَهْلِ النَّقْلِ لا يُحْتَجُّ بِخَبَرِهِ

این حدیث فقط از طریق حسین بن قیس أبو علی الرحبی که معروف به حنش است وارد شده که وی در نزد اهل حدیث ضعیف بوده و به حدیث او احتجاج نمی گردد.

نام کتاب : السنن الکبری نویسنده : البيهقي، أبو بكر جلد : ۳ صفحه : ۲۴۱

ابن حجر نیز پس از نقل کلام علمای بزرگ اهل سنت در مورد تضعیف این راوی در مورد این حدیث سخنی بسیار جالب گفته است:

من جمع بين صلاتين فقد أتى بابا من الكبائر لا يتابع عليه ولا يعرف إلا به ولا أصل له وقد صح عن بن عباس أن النبي صلى الله عليه وسلم جمع بين الظهر والعصر.

حدیث"من جمع بين صلاتين فقد أتى بابا من الكبائر " از آن تبیعیت نمیشود و این حدیث جز از طرق او(حنش) شناخته نمیشود و اصلی ندارد در حالی که حدیث صحیحی از ابن عباس نقل شده که پیامبر بین نماز ظهر و عصر جمع کرده است.

نام کتاب : تهذيب التهذيب نويسنده : العسقلاني، ابن حجر   جلد : ۲ صفحه : ۳۶۵

ثابت شد که روایت مورد نظر بنا بر گفته علمای اهل سنت فقط یک طریق دارد و آن هم از حنش است که گوشه ای از تضعیفات در مورد او ارائه شد و ثابت شد به حدیثش احتجاج نمیشود❌

اکنون ببینیم نظر اهل سنت رو در مورد جمع صلاتین.

همه مذاهب اتفاق نظر دارند که میتوان نماز های ظهر و عصر را در عرفه و مغرب و عشا را در مزدلفه با هم خواند.

(مزدلفه منطقه ای در میان عرفه و منا است که مشعر الحرام در آن جا واقع شده است)

مذاهب شافعی،مالکی و حنبلی به استثنای حنفی ها معتقدند با وجود عذر هایی مانند بارش باران یا گل و لای و... جایز است دو نماز را با هم خواند

يجوز الجمع بين الظهر والعصر والعشائين في وقت إحداهما لثلاثة أمور : السفر الطويل ... في قول أكثر أهل العلم روي ذلك عن سعد وسعيد بن زيد وأسامة ومعاذ بن جبل وأبي موسى وابن عباس وابن عمر وبه قال عكرمة والثوري ومالك والشافعي وإسحق وابن المنذر وجماعة غيرهم ، وقال الحسن وابن سيرين وأصحاب الرأي لا يجوز الجمع إلا في يوم عرفة وليلة مزدلفة بها.

جمع بین نماز ظهر و عصر، مغرب و عشاء در سفرطولانی از نظر بسیاری اهل علم جایز است. این قول از سعد، سعید بن زید، اسامه، معاذ بن جبل، ابو موسی، ابن عباس، ابن عمر روایت شده و عکرمه، سفیان ثوری، مالک، شافعی، اسحاق، ابن منذر و گروهی غیر از آنها این عقیده را دارند.

حسن بصری، ابن سیرین، و اصحاب رأی (تابعان ابوحنیفه) جمع بین نمازها را تنها در روز عرفه و شب مزدلفه جایز می دانند.

نام کتاب : الشرح الكبير على متن المقنع نويسنده : المقدسي، عبد الرحمن   جلد : ۲ صفحه : ۱۱۴

نظر ابوحنيفه امام احناف:

وَقَالَ قَوْم: لَا يَجُوز الْجَمْع مُطْلَقًا إلَّا بِعَرَفَةَ وَمُزْدَلِفَةَ...

وَهُوَ قَوْل الْحَسَنِ وَالنَّخَعِيِّ وأَبِي حَنِيفَةَ وَصَاحِبَيْهِ

گروهی گفته اند: جمع بين نمازها مطلقا جايز نيست، جز در عرفه و مزدلفه و اين قول حسن، نخعی و ابوحنيفه و رفيقش است.

نام کتاب : نيل الأوطار نويسنده : الشوكاني جلد : ٣ صفحه : ٢٥٣

جمع بين نماز ها در باران:

وخلاصة المذاهب في ذلك:

أن الشافعية تجوز للمقيم الجمع بين الظهر والعصر وبين المغرب والعشاء جمع تقديم فقط بشرط وجود المطر

وعند مالك أنه يجوز جمع التقديم في المسجد بين المغرب والعشاء لمطر واقع أو متوقع ، وللطين مع الظلمة إذا كان الطين كثيرا يمنع أواسط الناس من لبس النعل ، وكره الجمع بين الظهر والعصر للمطر .

وعند الحنابلة يجوز الجمع بين المغرب والعشاء فقط تقديما وتأخيرا بسبب الثلج والجليد والوحل والبرد الشديد والمطر الذي يبل الثياب ، وهذه الرخصة تختص بمن يصلي جماعة بمسجد يقصد من بعيد يتأذى بالمطر في طريقه فأما من هو بالمسجد أو يصلي في بيته جماعة أو يمشي إلى المسجد مستترا بشئ أو كان المسجد في باب داره فإنه لا يجوز له الجمع .

خلاصه اقوال مذاهب در اين زمينه اين است:

شافعيه برای کسی که مقيم است و در سفر نيست جمع بين نمازهای ظهر و عصر، مغرب و عشاء را در صورت بارانی بودن جايز می دانند.

مالک جمع بین نمازهای مغرب و عشاء را در مسجد به خاطر بارانی که آمده و یا خواهد آمد، جایز دانسته و نیز در صورتی که تاریکی و گل و لای زیاد باشد به گونه مردم عادی از پوشیدن کفش معذور باشد، جایز است. اما جمع بین دو نماز ظهر و عصر به خاطر باران، مکروه است.

مذهب حنابله تنها جمع بین نمازهای مغرب و عشاء را به صورت تقدیم وتأخیر، به سبب برف، تگرگ، گل و لای، هوای سرد و بارانی که لباس را خیس می کند، جایز می دانند. این اجازه تنها برای کسی است که در مسجد نماز را به جماعت می خواند و از راه دور به مسجد آمده و در راه به خاطر باران اذیت شده است. اما کسی که در مسجد است یا در خانه به جماعت می خواند، یا در زیر چیزی (مثلا چتر و مانند آن) به مسجد می رود و یا خانه اش نزدیک مسجد است، جمع نمازها برایش جایز نیست.

نام کتاب : فقه السنة نویسنده : سید سابق جلد : ۱ صفحه : ۲۹۱

جمع بین نماز ها در مریضی و عذر:

ذهب الإمام أحمد والقاضي حسين والخطابي والمتولي من الشافعية إلى جواز الجمع تقديما وتأخيرا بعذر المرض لان المشقة فيه أشد من المطر .

وتوسع الحنابلة فأجازوا الجمع تقديما وتأخيرا لأصحاب الاعذار وللخائف .

عقیده احمد بن حنبل، قاضی حسین، خطای، و برخی از طرفداران شافعی، این است که جمع بین نمازها به صورت تقدیم یا تأخیر در صورت بیماری جایز است؛ چرا که مشقت بیماری بیشتر از مشقت باران است.

حنابله عقیده خود را توسعه داده و جمع نمازها را به صورت تقدیم یا تأخیر برای کسانی که عذر دارند و یا خوف و خطری وجود دارد، جایز دانسته اند.

نام کتاب : فقه السنة نویسنده : سید سابق جلد : ۱ صفحه : ۲۹۲

وَيَجُوزُ الْجَمْعُ لِأَجْلِ الْمَرَضِ، وَهُوَ قَوْلُ عَطَاءٍ، وَمَالِكٍ. وَقَالَ أَصْحَابُ الرَّأْيِ وَالشَّافِعِيُّ: لَا يَجُوزُ

جمع بین نمازها به خاطر مریضی جایز است و این قول عطا و مالک است. اما اصحاب رأی (پیروان ابوحنیفه) و شافعی، جمع بین دو نماز را در این صورت جایز نمی دانند.

نام کتاب : المغني نويسنده : ابن قدامة المقدسي جلد : ۲ صفحه : ۲۰۴

نظر شیعه و علمای شیعه در مورد جمع بین صلاتین نیز به این صورت است:

فجميع الفقهاء يجوّزُون الجمع بين الصلاتين: الظُّهر والعَصر في عرفة والمغرب والعشاء في المزدلفة .

جمیع فقها جواز جمع بین صلاتین را به این صورت داده اند:ظهر و عصر در عرفه و مغرب و عشاء در مزدلفه

نام کتاب : العقيدة الإسلامية على ضوء مدرسة أهل البيت عليهم السلام نويسنده : السبحاني، الشيخ جعفر جلد : ۱ صفحه : ۳۴۰

البته این نظر اهل سنت نیز میباشد همانطور که در بالاتر به آن اشاره شد.

لا خلاف عندنا في جواز الجمع بين الظهر و العصر، حضرا و سفرا، للمختار و غيره. و رواه العامة عن: علي عليه السلام و ابن عباس و ابن عمر و أبو موسى و جابر و سعد بن أبي وقاص و عائشة .

و روى ابن عباس: انّ النبي صلّى اللّه عليه و آله جمع بين الظهرين و العشاءين من غير خوف و لا سفر و في لفظ آخر: من غير خوف و لا مطر.

در میان علمای شیعه در جواز جمع بین نماز ظهر و عصر در حال حضر و مسافرت برای کسی که مختار و آزاد و یا مجبور باشد، اختلافی نیست. اهل سنت از علی علیه السلام، ابن عباس، ابن عمر، ابو موسی، جابر، سعد بن ابي وقاص، عایشه نقل کرده اند. از ابن عباس نقل شده است که رسول خدا میان نماز ظهر و عصر، و مغرب و عشاء جمع کرد بدون این که خوفی درکار باشد و یا در حال مسافرت باشد.

نام كتاب : ذكرى الشيعة في أحكام الشريعة نويسنده : الشهيد الأول جلد : ۲ صفحه : ۳۳۱

البته از نظر شیعه مستحب است بین نماز های ظهر و عصر و مغرب و عشاء فاصله باشد:

و بالجملة كما علم من مذهب الإمامية جواز الجمع بين الصلاتين مطلقا، علم منه استحباب التفريق بينهما بشهادة النصوص و المصنفات بذلك.

به طور کلی همانگونه که در مذهب شیعه، جمع خواندن (با هم خواندن «ظهر و عصر» ، «مغرب و عشاء») در هر شرایطی جایز است، جدا خواندن این نمازها نیز مستحب است. و بر این مطلب روایات و کتابهایی که تألیف شده شهادت میدهند.

نام كتاب : ذكرى الشيعة في أحكام الشريعة نويسنده : الشهيد الأول جلد : ۲ صفحه : ۳۳۵

در مورد این مسئله روایاتی نیز در کتب ما نقل شده است که به برخی از آن ها اشاره میکنیم:

مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَيْفٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ ع قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِذَا جَمَعْتَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ فَلَا تَطَوَّعْ بَيْنَهُمَا.

از امام کاظم علیه السلام شنیدم که می فرمود: هنگامی که خواستی نمازها را با هم بجا آورید، نافله بین آنجا نخوانید.

نام كتاب : الكافي- ط الاسلامية نويسنده : الشيخ الكليني جلد : ۳ صفحه : ۲۸۷

عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَكِيمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ ع يَقُولُ الْجَمْعُ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ إِذَا لَمْ يَكُنْ بَيْنَهُمَا تَطَوُّعٌ فَإِذَا كَانَ بَيْنَهُمَا تَطَوُّعٌ فَلَا جَمْعَ.

محمد بن حکیم می گوید: از امام کاظم علیه السلام شنیدم که می فرمود: جمع میان نمازها در صورتی است که بین آنها نافله انجام نشود، اما اگر نافله انجام شود، جمع صدق نمی کند.

نام کتاب : الكافي- ط الاسلامية نویسنده : الشيخ الكليني   جلد : ۳ صفحه : ۲۸۷

و روایات مورد استفاده علما نیز بوده است:

ولقول أبي الحسن عليه‌السلام في موثق محمد بن حكيم المروي في الكافي : « إذا جمعت بين الصلاتين فلا تطوع بينهما » بل في موثقه الآخر عنه عليه‌السلام أيضا « الجمع بين الصلاتين إذا لم يكن بينهما تطوع ، فإذا كان بينهما تطوع فلا جمع »

و به خاطر فرمایش امام کاظم علیه السلام در موثقه محمد بن حکیم که در کتاب کافی روایت شده، «هنگامی که خواستی نمازها را با هم بخوانید، نافله در میان آنها بجا نیاور»؛ بلکه در موثقه دیگر از آن حضرت آمده است: «جمع میان نمازها در صورتی است که بین آنها نافله انجام نشود، اما اگر نافله انجام شود، جمع صدق نمی کند.»

نام کتاب : جواهر الكلام نویسنده : النجفي الجواهري، الشيخ محمد حسن   جلد : ۹ صفحه : ۳۸

پس طبق روایات اقامه نماز به صورت جداگانه نه تنها مانعی ندارد بلکه مستحب است و انجام نوافل دلیل بر تفریق و فاصله بین نماز ها می باشد.

در مورد جواز جمع بین صلاتین نیز روایات گوناگونی در کتب شیعه نقل شده که به برخی از آنها اشاره میشود:

رَوَى الْحُسَيْنُ بْنُ سَعِيدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ رَهْطٍ مِنْهُمُ الْفُضَيْلُ وَ زُرَارَةُ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ص جَمَعَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَ الْعَصْرِ بِأَذَانٍ وَ إِقَامَتَيْنِ وَ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَ إِقَامَتَيْنِ.

زراره از امام باقر (علیه السلام) نقل کرده که رسول خدا (صلي الله علیه وآله) میان نماز ظهر و عصر، و مغرب و عشاء با یک اذان و دو اقامه جمع می کرده است.

الحديث السادس و الستون: صحيح

نام کتاب : ملاذ الأخيار في فهم تهذيب الأخبار نویسنده : العلامة المجلسي جلد : ۴ صفحه : ۶۷۴

«و روى عبد الله بن سنان» في الصحيح «عن الصادق عليه السلام إلخ» و يدل على جواز الجمع بين الصلاتين في وقت واحد في الحضر من غير علة و في معناه أخبار كثيرة، و في بعضها ليتسع الوقت على أمته فما وقع من التفريق محمول على الاستحباب

عبد الله بن سنان در روایت صحیح از امام صادق علیه السلام روایت کرده است ....

از این روایت به دست می آید که با هم خواندن نمازها در یک وقت در وطن نیز بدون هیچ مشکلی (مثل باران ، ترس و ...) جایز است. بر این مضمون روایات زیادي وجود دارد که در بعضی از آنها آمده است که دلیل این کار این است که امت از وقتشان بیشتر استفاده کنند. (زیرا در صورت جدا خواندن نمازها، وقت مردم بیشتر گرفته می شود) بنابراین آن روایاتی که می فرمایند نمازها را جدا از هم بخوانید، مستحب بودن این عمل را می رساند.

نام کتاب : روضة المتقين في شرح من لا يحضره الفقيه(ط- القديمة) نويسنده : المجلسي، محمد تقى جلد : ۲ صفحه : ۲۳۶

سعد بن عبد الله عن محمد بن الحسين عن موسى بن عمر عن عبد الله بن المغيرة عن إسحاق بن عمار قال : سألت أبا عبد الله (ع) نجمع بين المغرب والعشاء في الحضر قبل أن يغيب الشفق من غير علة قال : لا بأس.

اسحاق بن عمار می گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم ما در وطن (نه در مسافرت) بدون عذر(مانند باران، ترس، جنگ و...)، نماز مغرب و عشا را قبل از اینکه شفق (سرخی مغرب)از بین برود، با هم می خوانیم ، آیا این کار اشکال دارد ؟ حضرت صادق علیه السلام فرمودند: اشکالی ندارد.

نام کتاب : الإستبصار نويسنده : الشيخ الطوسي جلد : ۱ صفحه : ۲۷۲

تصحيح:

وفي الصحيح، عن إسحاق بن عمار قال: سألت أبا عبد الله - عليه السلام - يجمع بين...

نام کتاب : مختلف الشيعة نويسنده : العلامة الحلي جلد : ۲ صفحه : ۲۶

وبهذا الإسناد عن علي بن رئاب قال : سمعت عبيد بن زرارة يقول لأبي عبدالله عليه‌السلام : يكون أصحابنا مجتمعين في منزل الرجل منا ، فيقوم بعضنا يصلي الظهر ، وبعضنا يصلي العصر ، وذلك كله في وقت الظهر. قال :

« لا بأس ، الأمر واسع بحمد الله ونعمته »

علي بن رئاب مي‌گويد، از عبید بن زراره شنیدم که به امام صادق علیه السلام می گفت: شیعیان در منزل یکی از شیعیان جمع بودند، برخی از ما نماز ظهر و برخی دیگر نماز عصر را در وقت نماز ظهر خواندیم. حضرت فرمود: اشکالی ندارد.

نام کتاب : قرب الإسناد نويسنده : الحميري، أبو العباس جلد : ۱ صفحه : ۱۶۵

محمد بن عيسى ، عن عبدالله بن ميمون القداح ، عن جعفر بن محمد ، عن أبيه : أنه كان يأمر الصبيان يجمعون بين الصلاتين : الأولى والعصر ، والمغرب والعشاء. يقول :

« ما داموا على وضوء قبل أن يشتغلوا »

امام صادق علیه السلام فرمودند پدرم امام باقر علیه السلام به کودکان دستور می دادند مادامی که در حال وضو هستند و مشغول کار دیگری نشده اند، نماز ظهر را با نماز عصر، و نماز مغرب را با نماز عشاء بخوانند.

نام کتاب : قرب الإسناد نويسنده : الحميري، أبو العباس جلد : ۱ صفحه : ۲۳

وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: إِنَّا نَأْمُرُ الصِّبْيَانَ أَنْ يَجْمَعُوا بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ الْأُولَى وَ الْعَصْرِ وَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ مَا دَامُوا عَلَى وُضُوءٍ قَبْلَ أَنْ يَشْتَغِلُوا.

امام صادق علیه السلام فرمود: ما به کودکان دستور می دهیم که نمازهای اولی (ظهر) و عصر و مغرب و عشاء را با هم بخوانند تا مادامی که وضو داشته باشند و مشغول کار دیگری نشده اند.

نام کتاب : الكافي- ط الاسلامية نويسنده : الشيخ الكليني جلد : ۶ صفحه : ۴۷

همچنین در مورد جواز جمع نماز ها در منابع اهل تسنن نیز روایاتی موجود است که پیامبر بدون هیچ عذری نماز ها را با هم و بدون فاصله خوانده است:

حدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «صَلَّى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا، وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ جَمِيعًا، فِي غَيْرِ خَوْفٍ، وَلَا سَفَرٍ»

ابن عباس می گوید: رسول خدا صلي الله عليه وسلم نمازهای: ظهر وعصر، مغرب و عشاء را بدون خوف و سفر با هم خواند.

نام کتاب : صحيح مسلم نویسنده : مسلم جلد : ۱ صفحه : ۴۸۹

وحَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، وَأَبُو كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ، ح وحَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ، وَأَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ، وَاللَّفْظُ لِأَبِي كُرَيْبٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ، كِلَاهُمَا عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «جَمَعَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ، وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمَدِينَةِ، فِي غَيْرِ خَوْفٍ، وَلَا مَطَرٍ» فِي حَدِيثِ وَكِيعٍ: قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ: لِمَ فَعَلَ ذَلِكَ؟ قَالَ: «كَيْ لَا يُحْرِجَ أُمَّتَهُ»، وَفِي حَدِيثِ أَبِي مُعَاوِيَةَ: قِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: مَا أَرَادَ إِلَى ذَلِكَ؟ قَالَ: «أَرَادَ أَنْ لَا يُحْرِجَ أُمَّتَهُ»

ابن عباس می گوید: رسول خدا صلي الله عليه وآله نماز ظهر و عصر، مغرب و عشاء را در مدينه بدون ترس و شرايط بارانى با هم خوانده است. در روايت وكيع آمده‌است كه به ابن عباس گفتم: چرا رسول خدا بين دو نماز جمع كرد ؟ گفت: تا اين كه بر امتش حرجى نباشد. و در روايت ابو معاويه آمده كه به ابن عباس گفته شد منظور رسول خدا از اين كار چه بود ؟ گفت: رسول خدا اراده كرده‌است كه تا بر امتش حرجى نباشد.

نام کتاب : صحيح مسلم نویسنده : مسلم جلد : ۱ صفحه : ۴۹۰

وحَدَّثَنِي أَبُو الرَّبِيعِ الزَّهْرَانِيُّ، حَدَّثَنَا حَمَّادٌ، عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْخِرِّيتِ، عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ شَقِيقٍ، قَالَ: خَطَبَنَا ابْنُ عَبَّاسٍ يَوْمًا بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، وَبَدَتِ النُّجُومُ، وَجَعَلَ النَّاسُ يَقُولُونَ: الصَّلَاةَ الصَّلَاةَ، قَالَ: فَجَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ، لَا يَفْتُرُ، وَلَا يَنْثَنِي: الصَّلَاةَ الصَّلَاةَ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: أَتُعَلِّمُنِي بِالسُّنَّةِ؟ لَا أُمَّ لَكَ ثُمَّ قَالَ: «رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ، وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ». قَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ شَقِيقٍ: فَحَاكَ فِي صَدْرِي مِنْ ذَلِكَ شَيْءٌ، فَأَتَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ، فَسَأَلْتُهُ فَصَدَّقَ مَقَالَتَهُ.

روزی بعد از عصر، ابن عباس برای ما خطبه می خواند و سخنرانی می کرد. همچنان برای ما صحبت می نمود تا اینکه آفتاب غروب کرد و ستاره ها ظاهر شدند. صدای مردم بلند شد: «الصلاة، الصلاة» ابن عباس اعتنایی نکرد. در همین حال مرد دیگری ندای «الصلاة، الصلاة» سرداد. ابن عباس رو به او نمود و گفت: «مادر مرده، مرا سنت یاد می دهی؟ من خودم دیدم که پیامبر خدا نمازهای ظهر و عصر و نمازهای مغرب و عشا را جمع می خواند.» سپس عبدالله بن شفیق می گوید: چون این حرف برایم غیر قابل قبول بود و گران آمد، نزد ابو هریره رفتم و او نیز گفته های ابن عباس را تأیید کرد.

نام کتاب : صحیح مسلم نویسنده : مسلم جلد : ۱ صفحه : ۴۹۱

در نتیجه در شرایط عادی و بدون هیچ مشکلی میتوان دو نماز را با هم جمع کرد و این سنت پیامبر خدا صلوات الله علیه است

اما عمر بن خطاب این گونه با رسول الله مخالفت میکند:

قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ : الْجَمْعُ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ مِنَ الْكَبَائِرِ

جمع بین صلاتین بدون عذر از گناهان کبیره است!

نام کتاب : منهاج السنة النبوية نویسنده : ابن تيمية جلد : ۵ صفحه : ۲۳۱

طبق سخن عمر,العیاذ بالله پیامبر مرتکب گناه کبیره شده!

شایسته است نگاهی بیندازیم به شرح نووی بر صحیح مسلم در مورد روایاتی که به جمع نماز ها بدون عذر دلالت میکنند(روایات ابن عباس).

نووی مینویسد:

منْ تَأَوَّلَهُ عَلَى أَنَّهُ كَانَ فِي غَيْمٍ فَصَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ انْكَشَفَ الْغَيْمُ وَبَانَ أَنَّ وَقْتَ الْعَصْرِ دَخَلَ فَصَلَّاهَا وهَذَا أَيْضًا بَاطِلٌ لِأَنَّهُ وَإِنْ كَانَ فِيهِ أَدْنَى احْتِمَالٍ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ لَا احْتِمَالَ فِيهِ فِي الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ

برخی در تأویل روایت(ابن عباس که ابوهریره نیز روایتش را تایید کرد) گفته اند: اگر هوا ابری باشد و ظهر را بخواند و بعد از صاف شدن هوا بفهمد وقت نماز عصر داخل شده و آن را بجا آورد، اشکالی ندارد.

این قول هم باطل است؛ به خاطر آن که اگر کمترین احتمال برای توجیه نماز ظهر و عصر دارد، هیچ گونه احتمالی برای توجیه نماز مغرب و عشا نیست.

نام کتاب : شرح النووي على مسلم نويسنده : النووي، أبو زكريا   جلد : ۵ صفحه : ۲۱۸

ومِنْهُمْ مَنْ تَأَوَّلَهُ عَلَى تَأْخِيرِ الْأُولَى إِلَى آخِرِ وَقْتِهَا فَصَلَّاهَا فِيهِ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْهَا دَخَلَتِ الثَّانِيَةُ فَصَلَّاهَا فَصَارَتْ صَلَاتُهُ صُورَةَ جَمْعٍ وهَذَا أَيْضًا ضَعِيفٌ أَوْ بَاطِلٌ لِأَنَّهُ مخالف للظاهر مخالفة لا تحتمل ☜☜وفعل بن عَبَّاسٍ الَّذِي ذَكَرْنَاهُ حِينَ خَطَبَ وَاسْتِدْلَالُهُ بِالْحَدِيثِ لِتَصْوِيبِ فِعْلِهِ وَتَصْدِيقُ أَبِي هُرَيْرَةَ لَهُ وَعَدَمُ إِنْكَارِهِ صَرِيحٌ فِي رَدِّ هَذَا التَّأْوِيلِ.

عده دیگری در تأویل روایات جمع گفته اند: نماز ظهر را تا آخر وقت آن به تأخیر اندازد و در آن وقت بخواند. وقتی ظهر را تمام کند، وقت نماز عصر می شود و در آن وقت، عصر را به جای آورد، در نتیجه جمعی از دو نماز ظاهر می شود.

این توجیه ضعیف، یا باطل است؛ چون با ظاهر روایت ناسازگار است و قابل قبول نیست.

و همچنین می افزاید: بر خوردی که ابن عبّاس به هنگام سخنرانی از خود نشان داد، آشکارا احتمال این تأویل را رد میکند.

نام کتاب : شرح النووي على مسلم نویسنده : النووي، أبو زكريا   جلد : ۵ صفحه : ۲۱۸

البته نووی در ادامه این چنین گفته:

و منهم من قال هو محمول علی الجمع بعذر المرض او نحوه مما هو فی معناه من الاعذار و هذا قول احمد بن حنبل و قاضی حسین و هو المختار فی تأویله لظاهر الحدیث لفعل ابن عباس و موافقه ـ ابی هریره و لان المشتقه فیه اشد من المطر.

برخی گفته اند جمع بر عذر و مرض و یا غیرش حمل می‌شود و این سخن احمد بن حنبل و قاضی حسین است. این توجیه مختار ما، توجیه ظاهر حدیث است؛ به دلیل فعل ابن عباس و موافقت ابو هریره، و نیز به دلیل این‌که مشقت در مریضی، از باران بیشتر است.

در پاسخ به این سخنان میگوییم:

۱.در متن روایات قید مریض بودن یا هر مشکل دیگری ذکر نشده پس نمیتوان روایت را این طور تاویل کرد

۲.سوالی مطرح میشود و آن این که چه کسی مریض بوده است؟ اگر فقط پیامبر(ص) مریض بوده و نماز ها را جمع میخوانده،این عذر باعث نمیشود دیگران نیز جمع بخوانند. مگر این که بگویند همگی مریض بوده اند که این بسیار بعید است و مویدی برای آن نیست و یا گفته شود که دسته ای مریض بوده اند که باز هم چنین چیزی در روایت وجود ندارد.

🚫پس این تاویل نیز مردود است و هیچ عذری وجود نداشته است.🚫

ثابت شد که جمع بین صلاتین حتی بدون عذر و در شرایط عادی هیچ اشکالی ندارد و سنت پیامبر است.اما عمر بن خطاب بدعت آورده و آن را گناه کبیره میداند.با این حساب با توجه به روایت ابن عباس که نقل کردیم؛صحابه پیامبر و شخص پیامبر از نظر عمر دچار گناه کبیره شده اند‼

و مشخص شد که اهل سنت واقعی پیامبر,شیعیان هستند و عمریه اهل سنت عمر هستند نه پیامبر.✅

اللَّهُمَّ اكْشِفْ هٰذِهِ الْغُمَّةَ عَنْ هٰذِهِ الْأُمَّةِ بِحُضُورِهِ، وَعَجِّلْ لَنا ظُهُورَهُ، إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيداً وَنَرَاهُ قَرِيباً، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

خدایا این اندوه را از این امت با حضور آن حضرت برطرف کن و در ظهورش برای ما شتاب فرما که دیگران ظهورش را دور می‌بینند و ما نزدیک می‌بینیم، به مهربانی ات ای مهربان ترین مهربانان.

#پایان

avardgahe-andisheha.ir